

vilgebe den, idet den da senere vilde have det i sin Gaand, efterat Rigsretten havde dømt, efter Omstændighederne at eftergive den hele Sum eller kun en Del deraf. — Jeg skal derefter vende mig med et Par Ord til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds med Hensyn til den sidste Bemærkning, han gjorde, idet han fremsatte Ønsket om at faae en Lov om Ministeransvarlighed. Det er et Ønske, som jeg deler fuldstændig; jeg vil sige, at jeg vilde ønske, vi havde den og havde haft den for længe siden; thi det er vist en Lov af det Slags, som skal forberedes i roligere politiske Tider, end vi have for Diebliffet; det havde maasse været Tiden for et Aar eller to siden. Hvorvidt det nu er gjørligt, er vanskeligt at sige; men i ethvert Tilfælde kan jeg ikke deltage i det ærede Medlems Opfordring til den nuværende høje Regjering om at forelægge et saadant Lovforslag i den følgende Samling. Jeg tror forresten heller ikke, at det er aldeles nødvendigt at bruge Regjeringens Forslagsret i denne Henseende; thi vi have et ældre Lovforslag fra 1856—57 liggende for os. Det var et privat Lovforslag, som blev indbragt af nuværende Biskop Monrad; det gik her gjennem Folkethinget og var til 1ste Behandling i Lands-thinget. Jeg skal derfor deltage i Ønsket om, at Regjeringen maa gjøre, hvad den kan gjøre i den Henseende, men jeg tør ikke stille nogen Opfordring til den om at forelægge et saadant Forslag.

Fønger: Det er ikke uden en vis Betænkelse, at jeg tager Ordet i denne Sag; thi det vil vist ikke være noget af Thingets ærede Medlemmer ubekendt, at den Mand, hvis Handlemaade ved denne Leilighed fornemlig skal prøves, nemlig det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall), er en af mine nærmeste baade politiske og personlige Venner, og jeg frygter derfor meget for, at mange af Thingets ærede Medlemmer let skulde kunne komme til den Formening, at min Dom om hans Handlemaade i denne Sag ikke var saa aldeles uhildet. Jeg vil imidlertid ikke fornemlig henvende Betragtningen paa hans Handlemaade, og jeg vilde rimeligvis ikke have taget Ordet i denne Sag — idetmindste ikke ved denne Behandling —, dersom der ikke under Forhandlingen af flere ærede Talere og navnlig af de ærede Medlemmer for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjærring) og Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) var faldet Ytringer, som synes mig at fremgaa af en Betragtningssaaade, en Anskuelse i det Hele taget af, hvad der maa siges at være Ret hos os, som jeg maa tilstaa i høj Grad har overrasket mig, og som jeg maa anse det for at være af megen Vigtighed at imødegaa, for at ikke Thinget for meget skulde lade sig lede af disse Anskuelser. Jeg vil tilstaa, at hvor høi Pris jeg end sætter paa Venskab, er der dog Noget, jeg

sætter endnu højere, og det er, at den Forfatning, hvorunder vi leve, kommer til at udvikle sig paa en fuldkommen regelmæssig Maade, og at de Skridt, som Rigsdagen kommer til at foretage i Genhold til denne Forfatning, blive saa rigtige og saa vel begrundede, at der, hvis det dog senere skulde vise sig, at de vare urigtige, ikke kan falde nogen Anke tilbage paa Rigsdagen og navnlig ikke paa dette Thing. Det er nu min Overbevisning, at navnlig de to ærede Medlemmer, jeg har nævnt, her have udtalt Anskuelser angaaende flere meget væsentlige Punkter med Hensyn til denne Sags Afgjørelse, som aldeles ikke kunne staa for nogen alvorlig Prøve (Modsigelse). Ja, jeg skal naturligvis tillade mig at godtgjøre dette nærmere. De ærede Medlemmer have opstillet den Sætning — og det har egentlig været Hovedbestanddelen af deres Bevisførelse — at det i Genhold til Grundloven maa anses for at være absolut forbudt at foretage nogen Udgift, som ikke er hjemlet paa Finantsloven eller paa en Tillægsbevillingslov, eller at overskride nogen Bevilling, som er givet ved nogen af disse Love. Det er nu en fuldkommen klar og bekjendt Ting, at der allerede i Grundloven af 5te Juni 1849 med rené Ord stod, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har sin Hjemmel paa Finantsloven, og det er altsaa en meget simpel og let Slutning, at man, naar en Udgift afholdes, som ikke har Hjemmel paa Finantsloven, har forsynet sig imod Grundloven; men, mine Herrer, man maa ikke alene tage Hensyn til, hvad Ordene ligesom lyde paa maa man ogsaa tage Hensyn til, hvorledes disse Ord ere blevne fortolkede af Rigsdagen selv, og hvilken Anvendelse man har gjort af dem i Praxis. I den Anledning vil jeg da tillade mig at minde det ærede Thing om, at Spørgsmaalet om denne Paragrafs Fortolking allerede som meget levende frem i den første Rigsdag, som var sammen. Den daværende Regjering havde nemlig taget i Betragtning, at det maatte erkjendes, at den nævnte Grundlovsparagraf ikke kunde bogstavelig overholdes uden den største Skade for Staten, idet der jo, især paa de Tider, da Rigsdagen ikke er samlet, meget let kan indløbe Tilfælde, som gjøre det uafviselig nødvendigt i Statens Interesse at afholde Udgifter, som ikke ere bevilgede. I Betragtning heraf, og da Grundloven selv intet Middel nævnte til at afholde saadanne Udgifter, havde den daværende Regjering paa Finantsloven opsørt en betydelig Sum til uforudsete Udgifter. Denne Sag kom under Behandling i det første Folkething, men man var der enig om — jeg husker ikke, om der var nogle saa Stemmer derimod, men jeg tror det næsten ikke; jeg tror, der var fuldkommen Enstemmighed — at forfaste den Sum, Regjeringen havde opsørt til uforudsete Udgifter, hvorimod man henviste Regjeringen til, at den, naar saadanne Tilfælde skulde indtræde, afholdt disse Udgifter og søgte sit Ansvar dækket ved en Tillægsbevilling,